

**MENS en
MAATSCHAPPIJ**

Samenleving in ontwikkeling

INLEIDING

Wij leven in een samenleving. Of maatschappij, zo noem je dat ook wel. En dat vinden we heel gewoon, want we zijn het gewend. Maar dat was vroeger wel anders. Heel lang vroegen mensen zich af wat dat is: een samenleving. En hoe passen alle mensen daar nu precies in?

Een samenleving kun je omschrijven als: alle mensen die in hetzelfde gebied wonen en die dezelfde culturele, sociale en economische eigenschappen delen. Het klinkt misschien simpel, maar het is best ingewikkeld. Want eigenlijk is jouw gezin ook een samenleving, maar dan in het klein. En dat geldt ook voor de wijk waarin je woont, voor een stad, een land. En zelfs voor een deel van de wereld: bijvoorbeeld wanneer mensen het hebben over de 'westerse samenleving'.

In de 16e eeuw schilderde Pieter Bruegel de Oude allerlei taferelen uit het boerenleven. Het was voor het eerst dat gewone mensen werden afgebeeld als individuen.

Boeddhistische monniken krijgen aalmoezen van inwoners van Laos. Monniken kiezen ervoor om deel uit te maken van een gesloten samenleving met eigen regels.

Elke samenleving bestaat uit allerlei kleinere samenlevingen. Zo is een school ook een samenleving, en een schoolorkest of voetbalelftal binnen die school ook. En iedere kleinere samenleving heeft zijn eigen regels.

heel anders zijn dan de andere leden: ze voelen zich er niet bij horen.

Moeilijke vragen

Juist door die buitenstaanders ga je zelf misschien ook wel nadenken over de regels. Wat mag je nou allemaal wel en niet? Hééft een samenleving eigenlijk wel het recht om zijn waarden op te leggen aan al haar leden? Zo'n honderd jaar geleden werd voor het eerst erkend dat mensen ook **individuele** rechten hebben. Daarvoor was dat niet zo: toen ging je gewoon op in de groep, want in het verleden waren individuen vaak minder belangrijk dan de samenleving waar ze deel van uitmaakten.

Wat ook bijna altijd voorkomt in een samenleving: mensen die er eigenlijk niet bij willen horen. Buitenstaanders noem je ze. Dat is niet zo bij bijvoorbeeld clubs, omdat mensen er dan zelf voor kiezen om lid te worden. Maar je ziet het wel bij een samenleving in een dorp, stad en land: daar heb je altijd buitenstaanders. Ze vinden de regels van die samenleving stom en houden zich er daarom niet aan. Of ze hebben het gevoel dat ze

WAT IS EEN SAMENLEVING?

De meest eenvoudige definitie van een samenleving is: een groep mensen die op een georganiseerde manier met elkaar samenleeft.

Al in de prehistorie woonden mensen in groepen. Toch zitten samenlevingen een stuk ingewikkelder in elkaar. In een samenleving heb je namelijk altijd **wisselwerkingen** tussen individuele mensen. Door die wisselwerkingen ben je altijd lid van een samenleving, of je nu buitenstaander bent of niet.

IEDEREEN

Eén omschrijving van 'samenleving' is dat iedereen er deel van uitmaakt, wie je ook bent.

Die wisselwerkingen tussen individuen worden meestal gevormd door hun persoonlijkheid of interesses. Je voelt je over het algemeen aangetrokken tot mensen die op je lijken. We hebben het hier dus over wisselwerkingen tussen familieleden, collega's, vrienden, mensen die naar dezelfde kerk gaan of op dezelfde politieke partij stemmen, mensen met dezelfde hobby, of dezelfde favoriete voetbalclub. Kortom: mensen gaan wisselwerkingen aan met groepen die gezien kunnen worden als hun eigen samenleving. Sommige mensen vormen ook bewust een

gesloten samenleving, die zich afscheidt van de grotere gemeenschap. Zoals monniken of nonnen die ervoor kiezen samen te leven volgens hun eigen regels.

Maar hoe definieer je dat nou?

Samenleving, dat betekent zoveel: het is moeilijk om er één algemene definitie voor te bedenken. Je zou kunnen zeggen: alle mensen in een groep en alles wat ze samen doen. Maar ja, dat is zo vaag, dat het eigenlijk niet echt iets betekent. In het midden van de 19e eeuw kwam de Duitse filosoof Karl Marx met een andere definitie. Volgens Marx is een samenleving een groep mensen die deel uitmaakt van een netwerk van economische uitwisselingen. Zijn

TIJDLIJN

CA. 30.000
v.CHR.

Oermensen maken schilderijen op de muren van grotten met afbeeldingen van dieren, mensen en de vorm van hun eigen handen.

CA. 7500
v.CHR.

In Turkije bevindt zich de ruïne van de oudst bekende stad van de wereld: Catal Hüyük. Deze stad kon ontstaan door ontwikkelingen in de landbouw.

1987

De Britse premier Margaret Thatcher zegt in een interview: 'Er is eigenlijk niet zoiets als dé maatschappij.'

**MENS en
MAATSCHAPPIJ**

Samenleving in ontwikkeling

Het land waarin je woont heeft grenzen, het wordt bestuurd, er gelden regels, je gaat er naar school, je betaalt met geld en alle inwoners hebben bepaalde rechten. Dat vinden we heel gewoon! Toch is het niet altijd zo geweest. Welke gebeurtenissen in het verleden hebben geleid tot belangrijke veranderingen ontdek je in de serie *Mens en maatschappij*.

Alle mensen op de wereld zijn een onderdeel van de maatschappij, waarin ze met elkaar samenleven. Al heel lang vragen mensen zich af wat een samenleving eigenlijk is en hoe iedereen daar een plaats in heeft.

Welke regels gelden er? Wie mag die regels bepalen?

De manier waarop macht wordt uitgeoefend is in de loop der eeuwen vaak veranderd. Er zijn altijd buitenstaanders die het niet eens zijn met de regels van een samenleving.

Boeken in deze serie:

978-94-6341-407-4

978-94-6341-408-1

978-94-6341-405-0

978-94-6341-406-7

978-94-6341-409-8

corona

9 789463 414098

www.schoolsupport.nl